

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Dato: 28.11.2007.

Vår ref.: Sak. nr. 07/6763-2 Ark. A03 &13
Saksbeh. Sigurd Vabekk Hjellev
tlf. 62 54 46 30 fax. 62 53 24 96

SVAR - FORSLAG TIL FORSKRIFT OM REFUSJONSSATSER FOR OPPLÆRING AV ELEVER I BARNEVERNINSTITUSJONER - HØRING

Det vises til høringsnotat 02.11 med svarfrist 17.12.07.

Etter at høringsnotatet ble sendt ut, har Odelstinget vedtatt å endre opplæringslovens § 13.2 slik at vertsfylkeskommunen nå kan kreve refusjon fra hjemfylkeskommunen for kostnader i forbindelse med opplæring av elever i barnevernsinstitusjon. Endringen er langt på vei i samsvar med det Hedmark fylkeskommune har argumentert for siden forrige lovendring.

Denne høringen berører i hovedsak hvilket økonomisk grunnlag som skal være gjeldende og hvordan refusjon fra hjemfylkeskommunen i praksis skal foregå.

Hedmark fylkeskommune er sterkt uenig i at satsene skal fastsettes i forskrift til opplæringsloven § 19-7. Dette vil kreve en lovendring hver gang satsene skal justeres, og en slik ordning vil være direkte urimelig ovenfor vertsfylkeskommunen.

Vi foreslår derfor at selve beløpene i satsene tas ut av forskriften. Satsene kan justeres av KS i likhet med andre satser for grunnskole og ulike utdanningsprogram.

Tidligere praksis for elever i barnevernsinstitusjon har vært at hjemfylkeskommunen har søkt om refusjon for sats for studieretning/grunnskole pluss eventuelle behov for spesialundervisning. Dette har vært en ordning som har fungert utmerket - i hvert fall når det gjelder videregående opplæring. Høringsnotatet må tolkes dit hen at satsene er inkorporert i moderat og omfattende behov for spesialundervisning.

Dersom en elev i barnevernsinstitusjon tas inn på utdanningsprogram for naturbruk grønn/blå linje, vil vertsfylkeskommunen tape 30- 40 000 pr. elev ut fra gjeldende sats for disse tilbudene. For elever som er plassert i fosterhjem fra andre fylker, må derimot hjemfylkeskommunen dekke de faktiske kostnadene. Det virker urimelig at samme ordning ikke også skal gjelde institusjonselever. Denne elevgruppen er svært mobil og mange flytter mellom institusjon og fosterhjem i løpet av skoleåret.

Høringsnotatet begrunner satsene med KOSTRA- tall på grunnskole og videregående opplæring.

En ordinær plass i videregående opplæring koster jfr. KS-satser mellom 67 000 – 120 000 pr. år avhengig av utdanningsprogram. Disse kostnadene må trekkes fra før en vurderer et eventuelt behov for spesialundervisning.

I høringsnotatet står det videre at hjemfylkeskommunen skal kreve refusjon for det behov som ligger nærmest opp til satsene. Det gis ikke hjemmel for individuelle avtaler. Høringen berører derimot ikke om PP-tjenesten i vertsfylkeskommunen skal forholde seg til satsene eller til timebehov for den enkelte elev.

De foreslåtte satsene tilsvarer - minus kostnad for skoleplass – henholdsvis 0, 4 og 14 t/u med spesialundervisning. Dersom PPT anbefaler 9 t/u spesialundervisning - og her minner vi om brev fra Utdanningsdirektoratet som antyder større fokus på å anbefale timetall – hvilken sats skal da kreves?

Kan fylkeskommunen kreve at PPT forholder seg til de tre satsene eller er dette et brudd på prinsippet om uhildet sakkyndig vurdering?

Det er også en del andre problemstillinger som høringsnotatet ikke berører:

Ved innføring av satser må samtlige elever i barnevernsinstitusjon henvises til PP-tjenesten for å få avgjort sats/kategori. Dette vil føre til økte PP-kostnader, som igjen må trekkes fra satsene til den enkelte elev. Dersom en elev har et omfattende behov for spesialundervisning, må det trekkes fra kostnader både til skoleplass og PP-tjeneste. En sats gir derfor ikke uttrykk for det reelle skoletilbudet eleven vil få. Dette må alle instanser – inkl. hjemfylkeskommune og barnevernet være klar over.

Elever som skal ha spesialundervisning har krav på et enkeltvedtak. Tidligere har dette vært fattet etter at vi har fått innvilget garanti fra hjemfylket. Kan hjemfylkeskommunen avvente dette vedtaket til garanti fra vertsfylkeskommunen foreligger?

Der er bekreftet fra Bufetat at de som plasseres i institusjon, er de tyngste klientene innen barnevernet. Vi har flere eksempler i Hedmark på at noen elever har både 1:2 og 1:3 dekning. Dette er også av sikkerhetshensyn til medelever.

Hedmark fylkeskommune vil derfor foreslå at det innføres fire satser:

1. grunnsats
2. middels behov for spesialundervisning
3. høy sats for spesialundervisning
4. ekstra høy sats for spesialundervisning

Det er neppe rimelig å tro at noen elever ikke vil ha behov for oppfølging i grunnskole eller videregående opplæring. Hedmark fylkeskommune aksepterer likevel at det opereres med kun grunnsats slik at denne muligheten faktisk er til stede.

Departementet foreslår i et annet høringsnotat at kravet om sakkyndig vurdering før det fattes enkeltvedtak utgår, dersom skole og elev/foresatte mener at saken er godt nok opplyst. Denne ordningen må også være gjeldende for disse elevene. Dvs at en hjemfylkeskommune ikke kan kreve en ny sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten, dersom skole, institusjon og barnevernet mener saken er godt nok opplyst.

Vi er for øvrig enig med departementet i at satser løser problemet med at det stadig bygges ut nye plasser i private barnevernsinstitusjoner.

Hedmark fylkeskommune har forståelse for det dilemma departementet er i når det gjelder konsekvensen av forrige lovendring. Vi finner dog grunn for å minne om at diskusjonen omkring ansvar for elever i sosiale og medisinske institusjoner startet nettopp i Hedmark, da Utdanningsdirektoratet feilaktig konkluderte med at Hedmark fylkeskommune hadde ansvar for alle beboere ved Tyrilistiftelsen.

Det oppleves i etterkant noe paradoksalt at lovendringen kun omfatter elever plassert av barnevernet. Hedmark fylkeskommune har nedlagt et stort arbeid med å få på plass avtaler med berørte institusjoner, kommuner og skoler i fylket. Bufetat har berømmet dette arbeidet, men det gjenstår noen problemer mht institusjoner som har elever/pasienter/beboere plassert etter både helselovgivning og lov om barnevern. Lovendringen - med påfølgende satser - kan føre til at disse elevgruppene forskjellsbehandles.

Hedmark fylkeskommune deltok vår 2007 i en arbeidsgruppe sammen med KD, FD, KRD og KS. Arbeidsgruppen skulle vurdere ulike løsninger mht elever i barnevernsinstitusjoner. Beregninger indikerte kostnader i størrelsesorden 350 – 450 mill dersom reformen skulle baseres på overføringer mellom fylkeskommunene i statsbudsjettet.

I dette arbeidet skrev departementet at noen elever ville trenge 20 t/u lærer og full dekning med assistent. Dette ville koste 750 000 pluss grunnsats. Departementet foreslo to gjennomsnittkostnader på henholdsvis 260 000 og 500 000 pluss grunnsats.

De opprinnelige satsene som ble foreslått i arbeidsgruppen, ble senere regulert ned med 30 % etter anmodning fra Finansdepartementet og KRD. Når det nå ikke skal være direkte trekk i rammetilskuddet til fylkeskommunen, er det unødvendig at denne reduksjonen skal opprettholdes. I tillegg bør grunnsatsen opprettholdes. Hedmark fylkeskommune ber derfor Departementet om å vurdere beløpene i satsene på nytt.

Forslaget fra departementet er et skritt på veien mot en rettferdig fordeling av kostnadene, ikke minst tar innføring av satser høyde for at antall plasser i private barnevernsinstitusjoner er økende og uforutsigbare. Hedmark fylkeskommune mener det er to ting som er avgjørende for at lovendringen og ordningen med satser skal fungere:

- satsene må kunne justeres i samsvar med annen lønns- og prisutvikling.
- PP-tjenesten må forholde seg direkte til satsene og kunne bruke uttrykk som moderate og omfattende behov for spesialundervisning i sine anbefalinger.

Forøvrig må fylkeskommunene aktivt bruke sine etablerte nettverk og samarbeidsorganer for å bli enig om en felles praksis på området. Den foreslåtte ordning med at fylkesmannen i vertsfylkeskommunen skal vurdere eventuelle klager, kan føre til forskjellsbehandling og bør unngås så langt råd er.

Vennlig hilsen

Tore Gregersen
fylkessjef for videregående opplæring

kopi: øvrige fylkeskommuner